



**Universitatea Tehnică a Moldovei**

## **NATURA JURIDICĂ A ACȚIUNII CIVILE**

**Student: Cobileanu Aurica**

**an.IV,gr.D1905**

**Coordonator: Lupașcu Zinaida, conf., univ.**

**Chișinău, 2023**

## CUPRINS:

Adnotare la teza de licență cu tema “Natura juridică a acțiunii civile”, Chișinău 2023, studenta Cobileanu Aurica.....	9
<b>INTRODUCERE.....</b>	<b>11</b>
<b>I.ÎNTERPRETĂRI ȘTIINȚIFICE ȘI REGLEMENTĂRI PRACTICE PRIVIND ACȚIUNEA CIVILĂ.....</b>	<b>15</b>
1.1. Concepte doctrinare cu privire la acțiunea civilă și dreptul la acțiune.....	15
1.2.Natura juridică a acțiunii civile.Conexarea și separarea pretențiilor.....	25
1.3.Dispunerea de mijloace de apărare a drepturilor și intereselor pe cale de acțiune în justiție prin prisma legislației în vigoare.....	31
1.4.Concluzii la Capitolul I.....	47
<b>II. CONȚINUTUL.CONDIȚIILE ȘI CLASIFICAREA ACȚIUNII CIVILE.....</b>	<b>48</b>
2.1.Elementele acțiunii civile.....	48
2.2.Premisele și condițiile acțiunii civile.....	54
2.3. Clasificarea acțiunii civile.....	57
2.4.Concluzii la Capitolul II.....	67
<b>III. PERSPECTIVILE DEZVOLTĂRII REGLEMENTĂRII REGLEMENTĂRII NORMATIVE PRIVIND ACȚIUNEA CIVILĂ.....</b>	<b>68</b>
3.1.Evidențierea unor neclarități ale reglementărilor procesual civile privind acțiunea civilă. 68	
3.2 .Studiu de caz privind reglementarea procesual civile ale acțiunii civile.....	72
3.3.Concluzii la Capitolul III.....	79
<b>CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI.....</b>	<b>80</b>
<b>BIBLIOGRAFIE.....</b>	<b>82</b>
<b>ANEXE:.....</b>	<b>87</b>

## ADNOTARE

**Numele, Prenumele:** Cobileanu Aurica

**Titlul lucrării:** Natura juridică a acțiunii civile. Teză pentru obținerea gradului științific de licențiat în drept.

**Structura tezei:** Lucrarea începe cu introducere, este alcătuită din trei capitole și, în final, cuprinde concluzii generale și recomandări, anexe și bibliografie.

**Cuvinte-cheie:** acțiune civilă, parte în proces audiere, cod de procedură civilă, proces-verbal, declarații, proces civil, martor, cod civil.

**Scopul și obiectivele tezei:** scopul constă în cercetarea complexă a acțiunii civile în cadrul dreptului procesual civil prin prisma aspectelor teoretice și practice, astfel fiind analizate actele normative care regelementează instituția acțiunii civile.

**Obiectivele generale a tezei** sunt orientate spre cercetarea complexă și sistemică a acțiunii civile are o importanță deosebită în procesul civil, întrucât, conceptul de acțiune este utilizată cu dublu sens. În primul rând, prin acțiune se înțelege posibilitatea titularului (părții) dreptului subiectiv de a putea sesiza instanța de judecată, astfel solicitându-i să hotărască ceva referitor la cererea sa, indiferent, este sau nu justificată în drept această cerere.

În al doilea sens, considerat mai larg, acțiunea poate cuprinde, pe lângă posibilitatea sesizării către instanța de judecată, și dreptul justiciabilului de a obține de la instanța protecție dreptului care urmează a fi dedus judecării, deci să-i dea acestui reclamant câștig de cauză.

**Metodele aplicate la elaborarea licenței:** la baza lucrării de licență am folosit mai multe metode, metoda logică- prin care am analizat și cercetat legislația națională și cea internațională, metoda comparativă- am aplicat în vederea specificării acțiunii civile în procedura contencioasă și contenciosul administrativ.

Metodele aplicate în lucrare sunt bazate pe analiza în detaliu a actelor normative și doctrinei naționale și internaționale cu privire la subiectul dat și anume natura juridică a acțiunii civile.

**Rezultatul concret obținut:** în rezultatul examinării doctrinei de specialitate, izvoarelor normative, culegeri de documente și practica judiciară a fost realizată o cercetare mai amplă, fiind expusă o analiză detaliată asupra temei. Natura juridică a acțiunii civile în examinarea cauzelor civile, constă în conceptul și actul care pune în activitate instanța și care declanșează litigiul. Un litigiu aflat în latență, un litigiu declarat de părți devine un litigiu judicial. Acțiunea apare deci ca un mod de a pune în mișcare, de a da eficiență competenței jurisdicționale a instanțelor judecătorești

## ANNOTATION

**Last name, first name:** Cobileanu Aurica

**Title:** Evidence and evidence in the examination of criminal cases. The thesis for obtaining the scientific degree of licensing in law.

**Structure of the paper:** The work starts with introduction, consists of four chapters and finally contains general conclusions and recommendations, annex and bibliography.

**Keywords:** Evidence, evidence, hearing, minutes, statements, expertise, witness, injured party, means of evidence, scientific and technical findings, criminal procedure code.

**The purpose of the paper:** the aim is to investigate the evidence and evidence in the framework of criminal processing law.

**General objectives:** are geared toward complex and systemic research into means of evidence and probative processes are of particular importance in criminal proceedings, since together with evidence they are closely linked to the achievement of the basic rule of truth, and also because most of the penal process is related to evidence and evidence.

**Methods applied to the elaboration of the paper:** at the basis of the licensed paper we used two methods, the logical method - by which we analyzed and investigated national legislation and the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the analytical method - by which we examined in detail the means of evidence and the trial procedures.

**The concrete result obtained:** in the result of the examination of literature, normative sources, document collections and judicial practice, we have carried out a broader investigation and have presented a more detailed analysis of the subject matter, evidence and evidence in the examination of criminal cases, concluding that the probative processes do not constitute a category of evidence, but the way to proceed with the use of evidence. In general, the means of evidence can be considered as means of which factual data which are of importance in the resolution of a criminal case can be lawfully used in a criminal case.

## INTRODUCERE

**Actualitatea și importanța problemei abordate** prezintă natura juridică a acțiunii civile. Avînd în vedere și orientările actuale de nivel legislativ în domeniul dreptului, și anume a acțiunii civile la care tinde și legislatorul Republicii Moldova, referindu-ne la tendințele actuale a guvernării de a introduce unele schimbări radicale și în instituția acțiunii civile, am putea concluziona ,că această temă este suficient de actuală și pentru a efectua noi studii în domeniul studiat.

Totuși, luînd în considerație și dinamismul modificărilor în societatea noastră și tendințele moderne de dezvoltare la general, cadrul legislativ al oricărui stat este supus influențelor și schimbărilor în vederea reglementării raporturilor care apar în societate.

Lucru acesta este caracteristic și pentru cadrul normativ existent nemijlocit în materia acțiunii civile. De asemenea, putem menționa faptul, că la nivel național această instituție a acțiunii civile necesită un studiu cu mult mai aprofundat reieșind din importanța instituției numite supra și din lucrările științifice care chiar nu dezvoltă acest domeniu într-un mod cu mult mai aprofundat. Observăm că, în perioada modernă, legat de evoluția procesului civil, operam deci cu două noțiuni sau două drepturi: "*accesul liber la justitie*" și "*dreptul la acțiune*".

Diferența dintre acele două drepturi nu se observă doar sub un aspect terminologic, ci se reflectă și în conținutul și în funcția acestora. În ultimii peste 150 de ani s-au creat, în acest domeniu mai multe teorii importante, de mare valoare, care au revoluționat foarte mult dreptul procesual civil.

Materialul redat în cadrul cercetărilor efectuate are **scopul** de a indentifica problemele, lacunele,cît și neconcordanțele existente,acum, la momentul actual,inclusiv în legislația ce reglementează direct sau indirect această instituție a acțiunii civile.

**Suport metodologic și științific.** La elaborarea acestei lucrări științifice am hotărît să utilizăm un șir de metode .

Una din cele mai răspîndite este *metoda logică* – care reprezintă un ansamblu de procedee și acele operațiuni metodologice sau de cunoaștere, care sunt intermediare la cunoașterea afit a structurii,cît a și dinamicii raporturilor necesare care apar între diferite componente specific referitoare la sistemul juridic din societate.

O altă metodă deasemea importantă este *metoda istorică* – ce exprimă acea cercetare științifică a unui fenomen juridic, care face o analiză a condițiilor economice, sociale, politice sa de altă natură și a relațiilor sociale corespunzătoare, care se referă la acel moment de constituire în trecut a unui anumit sistem de drept, completat cu o analiză a evoluției relațiilor reglementate din punct de vedere juridic, ce duce spre înțelegerea conținutului și formei fenomenului juridic privit, și de asemeni, în evoluția acestuia, în direcția de dezvoltare a sensului evenimentelor

petrecute în trecut și al acelor regularități care sunt privite în succesiunea lor neîntreruptă. Altă metodă este cea *comparativă*, datorită căreia pot fi stabilite acele elemente identice și acele divergente dintre oricare două fenomene, sau instituții, sau lucruri ect., întru scopul cunoașterii mai bune a instituțiilor similare pe plan internațional și folosirii experienței reciproce în măsura în care aceasta este aplicabilă specificului unei țări anume.

Spre deosebire de multe alte lucrări din domeniul respectiv se reflectă impactul pe care îl poate avea introducerea modificărilor în legislația procesuală civilă în materia acțiunii civile, sunt reflectate atât părțile pozitive cât și cele negative ale modificărilor propuse de legislator. Acțiunea civilă reprezintă totodată și un instrument juridic eficient de apărare a legalității și ordinii de drept, precum și de întărire a disciplinei sociale.

### **Obiectivele generale ale lucrării**

Lucrarea acțiunea civilă în procesul juridic civil este structurată în trei capitole, și cuprinde 109 de pagini.

Capitolul I conține 4 paragrafe intitulate:

- Conceptul ,noțiunea acțiunii civile
- Acțiunea civilă și dreptul la acțiune
- Natura juridică a acțiunii civile. Dreptul subiectiv și acțiunea civilă
- Conexarea și separarea pretențiilor.
- Disponerea de mijloace de apărare a drepturilor și intereselor în acțiunea civilă
- Apărarea drepturilor subiective pe cale de acțiune în justiție

Capitolul II este intitulat-Elementele acțiunii civile și clasificarea acțiunii civile și cuprinde 3 paragrafe:

- Elementele acțiunii civile
- Premisele și condițiile acțiunii civile
- Clasificarea acțiunii civile

Capitolul III este intitulat- Perspectivele dezvoltării reglementării normative privind acțiunea civilă și cuprinde două paragrafe:

- Evidențierea unor inadvertente ale reglementărilor procesual civile privind acțiunea civilă.
- Propuneri de lege ferenda privind reglementarea procesual civile ale acțiunii civile.

În egală măsură au fost analizate lucrările de referință ale autorilor români, în special cele elaborate de Dumitru RADU , Gheorghe Durac , Florea Măgureanu , Ioan Leș, în ceea ce privește fundamentarea teoretică și conceptuală a tezei, operele enumerate mai sus și-au dovedit din plin utilitatea, o atenția deosebită a fost acordată autorilor autohtoni și ruși cum ar fi- Alexandru Cojuhari, М.К.Треушников

## BIBLIOGRAFIE

### **Acte normative internaționale:**

1. CONVENȚIA Europeană pentru protecția Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, Roma, din 04.11.1950 (ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1298 din 24.07.1997) amendată de Protocolul nr.11 și Protocoalele nr.1, 4, 6, 7, 12, 13 și 14.
2. CONVENȚIA privind procedura civilă, Haga, 01.03.1954 (ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1136-XII din 04.08.1992).

### **Acte normative naționale:**

3. .CONSTITUȚIA Republicii Moldova publicată la 12.08.1994 în Monitorul Oficial Nr.1, data intrării în vigoare : 27.08.1994. Publicat : 29-03-2016 în Monitorul Oficial Nr. 78 art. 140, Modificat prin LP255 din 22.11.18, MO467-479/14.12.18 art.7862. Codul civil al Republicii Moldova din 06.06.2002, nr.1107, Publicat : 01-03-2019 în Monitorul Oficial Nr. 66-75 art. 132, \*Republicat în Monitorul Oficial nr.66-75 din 01.03.2019 art.132
4. CODUL de procedură civilă al RM din 30.05.2003, nr. 225, Publicat : 03-08-2018 în Monitorul Oficial Nr. 285-294 art. 436, Versiune în vigoare din 14.01.19 în baza modificărilor prin LP133 din 15.11.18 MO 467-479 din 14.12.18 art. 784
5. CODUL familiei al Republicii Moldova, Monitorul Oficial al RM nr. 47-48/210 din 26.04.2001, Publicat : 26-04-2001 în Monitorul Oficial Nr. 47-48 art. 210, Modificat prin LP246 din 15.11.18, MO30-37/01.02.19 art.89; în vigoare 01.03.19
6. LEGEA cu privire la Procuratură, nr.3 din 25.02.2016. Publicat în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.69-77/113 din 25.03.2016. Modificat prin LP87 din 19.07.19, MO239-240/23.07.19 art.310; în vigoare 23.07.19
7. LEGEA cu privire la statutul judecătorului, nr.544-XIII din 20.07.1995. Republicat în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.15-17/63 din 22.01.2013. Publicat în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.88-89/316 din 20.05.2008.
8. LEGEA cu privire la avocatură, nr.1260-XV din 19.07.2002. Republicat în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.159/582 din 04.09.2010. Modificat prin LP146 din 16.07.20, MO194-197/31.07.20 art.394; în vigoare 31.07.20
9. LEGEA cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), nr.52 din 03.04.2014. Publicat în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.110-114/278 din 09.05.2014.

#### **a. Monografiile, Manuale, Cărți în limba română**

10. . ALEXANDRESCU, D., Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român, tom III, p. a II-a, Atelierele Grafice Socec et co SA, București, 1972.
11. BELEI Elena, CHIFAFelicia, COJUHARI Alexandru, CR EȚUVasile, DARII Lilian, LAVRIC Liliana, MACOVEI Gheorghe, MUNTEANU Alexandru, Drept procesual civil, Partea special, Chișinău, 2009.
12. BOROIG., STANCU,M, Drept procesual civil, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2017;
13. CIOBANU, V. M. ., BRICIU, Tr.C., DINU,C.C. Drept procesual civil, Ediția a II-a, revăzută și adăugită de Tr. C. Briciu, C.C. Dinu, Editura Național, București, 2018;
14. CIOBANU, V. M. ., M. NICOLAE (coord), Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat, vol. I – art.1-526, ediția a II-a, revizuită și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2016;
15. COJUHARI,Alexandru,Drept procesual civil – partea specială,Editura Chișinău 2009,p-6
16. DAGHIE, V. Căile de atac de reformare în procesul civil, București, Editura Național , 1999
17. DĂNILĂ ,L., ROȘU Cl.,Drept Procesual civil, Editura Național, București, 2004,p.41-42
18. DELEANU,I., Tratat de procedură civilă, vol. I și II, Editura Universul Juridic, București, 2013;
19. DREPT procesual civil .Centrul juridic ”Dalini”. - Ch. :2007,p.85.
20. PRISAC., A., Drept procesual civil : Partea generală : Editura " Cartier ". – Chișinău,2013
21. G. DURAC, Drept procesual civil. Principii și instituții fundamentale. Procedura contencioasă, Editura Hamangiu, București, 2014;
22. LEȘ., I., (coord.) , Tratat de drept procesual civil. Vol. II, Editura Universul Juridic, București, 2015.
23. MĂRGINEANU,F.,Drept Procesual civil Român, Editura Universul Juridic,București 1997,p.59
24. POALELUNGI,M, FILINCOVA Sv.,ȘÎRCU ,Iu [et al.]; Manualul judecătorului pentru cauze civile Ediția II / coord. ed.: Mihai Poalelungi [et al.]. – Ed. a 2-a. – Chișinău: F.E.-P. “TipograCentrală”, 1200 p.
25. RĂDUCAN,G., Drept procesual civil. Căile de atac. Procedura necontencioasă judiciară. Proceduri speciale, Editura Hamangiu, București, 2017; Dumitru RADU Drept Procesual civil,. București: Editura C.H.Beck, 2001



26. Manualul judecătorului la examinarea cauzelor civile. Chișinău, 2013.  
<https://www.scribd.com/document/488905176/Din-manualul-judec%C4%83torului-pe-cauze-civile>
27. Al. SUCIU, Excepțiile procesuale în noul Cod de procedură civilă, ediția a III-a, revizuită și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2016;
28. TĂBÂRCĂ, M., Drept procesual civil. Vol. II – Procedura contencioasă în fața primei instanțe, Editura Universul Juridic, București, 2013
29. АГАРКОВ А.А. Основы банковского права. Учение о ценных бумагах, Москва, 1994.
30. ВИШНЕЙСКИЙ А.А. Банковское право Англии. – Москва: Статут. – 2000.
31. СЕРГЕЕВ А.П. и ТОЛСТОЙ Ю.К. Гражданское право – Москва: Проспект, 2000.
32. КОЖУХАРЬ А.Н., РАЙЛЯН А.А. Гражданский процессуальный кодекс Молдовы. Комментарий./Под ред. - Кишинев, Universitas, 1992.
33. КАЛПИН А.Г. Гражданское право. Учебник/Под ред.– Москва: Юристъ, 2000.
34. ТРЕУШНИКОВ.М.К. , Гражданский процесс, – Москва: Юристъ ,2001,с.202
35. СУХАНОВ Е.А. Гражданское право: в 2-х т. Том II. Полутом 2, Москва, 2000.
36. СУХАНОВ Е.А. Гражданское право: Том II. Полутом I: Учебник / отв.ред.. 2-ое изд. перераб. и доп., М.: БЕК, 2000.

#### **a.Literatură web**

37. <http://ru.scribd.com/doc/127977737/Drept-Procesual-Civil-Ioan-Les>]
38. <http://ru.scribd.com/doc/56095661/4-Actiunea-civila>
39. <http://legeaz.net/dictionar-juridic/actiune-civila>; "Institutiile lui Justinian", Cartea a III-a, Titlul IV
40. <http://notariat-tineretului.net/dictionar-juridic-dex/aciune-civil>;
41. <https://aiij.justice.md/ro/content/ce-ac%C8%9Biuni-pot-fi-%C3%AEntreprinse-dac%C4%83-istan%C8%9Ba-judec%C4%83toreasc%C4%83-restituit-cererea-de-chemare-%C3%AEn>
42. <https://www.zdg.md/stiri/stiri-sociale/consultanta-juridica/cum-ne-adresam-in-instanta-de-judecata/>
43. <https://www.bizlaw.md/am-ajuns-in-instanta-cum-ne-comportam-in-fata-judecatorilor>
44. <http://old.consumator.gov.md/slidepageview.php?!=ro&idc=82&t=/Vreau-sa-depun-o-PLANGERE/Cum-ne-adresam-corect-in-instanta-de-judecata>
45. <https://www.justitietransparenta.md/cum-scrieti-o-cerere-de-chemare-judecata/>
46. <https://aiij.justice.md/ro/content/ce-informa%C8%9Bii-trebuie-s%C4%83-fie-incluse-%C3%AEn-cererea-de-chemare-%C3%AEn-judecat%C4%83>

47. [https://portal.just.ro/223/Documents/01\\_circuitul\\_cererii\\_de\\_chemare\\_in\\_judecata\\_TIPAR.pdf](https://portal.just.ro/223/Documents/01_circuitul_cererii_de_chemare_in_judecata_TIPAR.pdf)
48. <https://petrea.eu/cererea-de-chemare-in-judecata/>
49. <http://legeaz.net/dictionar-juridic/actiune-petitorie>
50. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=28582> ,Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,art .6
51. <http://echitate.wordpress.com/2010/04/26/accesul-liber-la-justitie-vazut-de-ombudsman>
52. Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10 Decembrie 1948,
53. [http://jurisprudenta.csj.md/search\\_hot\\_expl.php?id=310](http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=310) Hotărîrea plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii MoldovaCu privire la actele judecătorului în faza intentării procesului civil și pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare nr.24 din 28.06.2004 ,Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2004, nr.9